

Marktwerving in de zorg

Marcel Canoy

Hoogleraar gezondheidseconomie VU

ACM

Sociale vraagstukken.nl

Advies Commissie Pakket Zorginstituut NL

Masterclass nieuwe zorg 8 april 2022

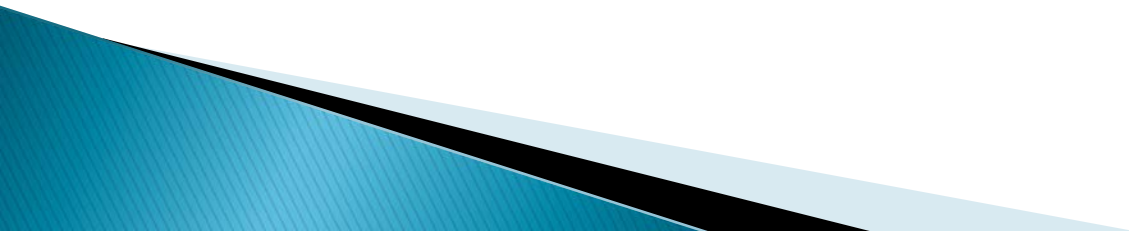

Verkiezingen Tweede Kamer

PvdA: “De coronacrisis heeft het laten zien: we zijn niet de BV Nederland met de markt als doel, het individu als oplossing en de overheid als probleem.”

“GroenLinks pakt het betonrot van de marktwerking in de publieke sector aan en geeft professionals het vertrouwen en de waardering die ze verdienen.

Niet alleen linkse partijen: ook het CDA en de ChristenUnie willen van die ‘duivelse’ markt af als het even kan.

Regeerakkoord, interbestuurlijk

- De decentralisatie voorbij:

Rijk: Regiefuncties; doorzettingsmacht; interbestuurlijke programma's;

Medeoverheden: resultaatverplichtingen (stikstof, klimaat, woningbouw); uitvoeringsmiddelen

- Paradigma shift: Rijk neemt regie en verantwoordelijkheid; niets subsidiariteit
-

Regeerakkoord, gevolgen

- Marktwerving is het probleem – overheid de oplossing
- Investeren door de overheid (“met gratis geld”) lijkt panacee voor alle problemen
- Geen aandacht voor mogelijk overheidsfalen

Misverstand 1: Hoezo markt?

- De zorg is geen markt!!!

Misverstand 1: Hoezo markt?

- De zorg is wel een markt, of je het nu leuk vindt of niet

Misverstand 2: Waar komt het door?

- Mensen die klagen over marktwerking verwarren correlatie met causaliteit

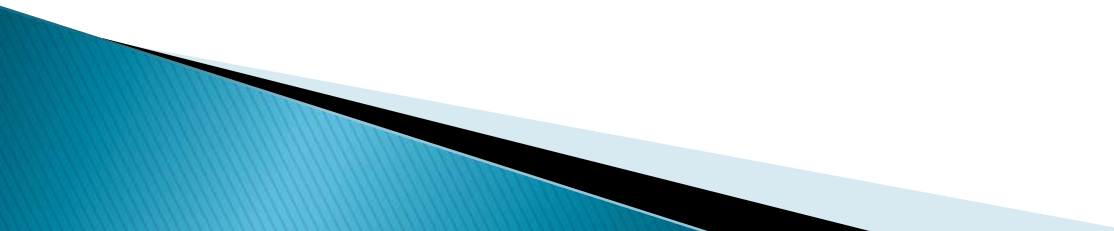
Zelfs hoogleraren zeggen soms maar wat

- Filmpje minuut 25:00m
- <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2018-2019/Exit-Slotervaartziekenhuis.html>

Misverstand 3: Wat is het alternatief?

- Mensen die klagen over marktwerking hebben een opmerkelijk geloof in de overheid

Misverstand 3: Wat is het alternatief?

- Toeslagenaffaire
 - Fyra
 - IT systeem politie
 - Bijna elk ander IT project overheid
 - Gaswinning Groningen
 - Fokker
 - RSV
 - pgb drama
 - Ongeveer elk vastgoed- of grondproject
-

Misverstand 4: In wiens belang?

- De winnaars van marktwerking zijn heel slecht vertegenwoordigd

Misverstand 4: In wiens belang?

- Toekomstige consumenten
- Belastingbetalers
- Nieuwe toetreders
- Identifyable victim problem

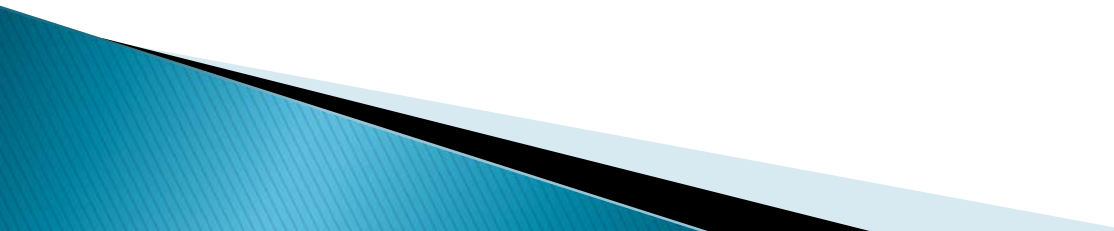
Misverstand 5: Publiek belang?

- Het feit dat er een publiek belang is betekent nog niet dat de voorziening ook publiek moet

Misverstand 5: publiek belang?

- ▶ Onder invloed van minister Pronk heeft het kabinet besloten dat water een primaire levensbehoefte is
- ▶ De overheid kan voldoende aansturen op een duurzame ontwikkeling en een goed beheer van waterbronnen
- ▶ De Kamer steunt deze stelling, uit angst dat waterleidingbedrijven zozeer naar winst gaan streven dat de kwaliteit en toegankelijkheid van water in gedrang komt, en daarmee de volksgezondheid

Trouw 1999

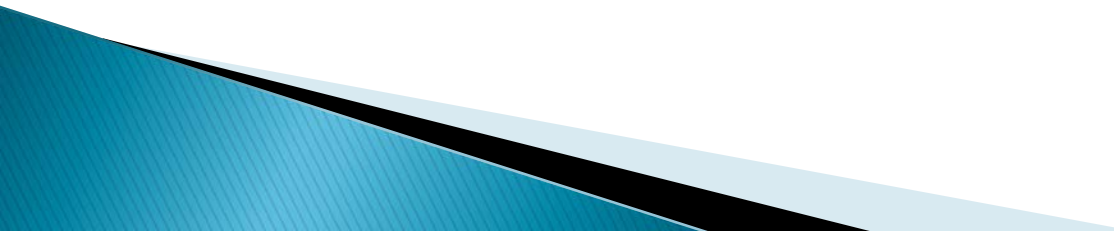
Misverstand 6: Vrije markt?

- De vrije markt is een stroman: bij marktwerking is nooit sprake van een vrije markt en al helemaal niet in de zorg

Misverstand 6: Vrije markt?

- ▶ Zorg: markt met handen op de rug
 - Regelgeving om toegankelijkheid te borgen
 - Verbod prijsdiscriminatie
 - Samenstelling basispakket
 - Verevening
 - Verplichte acceptatie
 - Zorg toeslag
 - Regelgeving om betaalbaarheid te borgen
 - Macrodoelmatigheid
 - Convenanten
 - Regelgeving om kwaliteit te borgen
 - Inspectie
 - Transparantie-eisen
 - NZa
 - Zorginstituut

Hoe zorgen we ervoor dat het gaat werken?

- Vaak balanceren op een koord
 - Risico's goed adresseren zonder voordelen weg te gooien
 - Samenleving moet soms accepteren dat het allemaal niet zo simpel is en alternatieven ook niet goed werken)
 - Maatwerk
 - Anti-populisme helpt
-

Opdracht

- Groepjes
 - Kies markt waarop een van de deelnemers opereert
 - Kies probleem
 - Hoe ga je de markt beter laten functioneren?
 - Verschillende perspectieven (patiënt, zorgverzekeraar, aanbieder, toezichthouder)
-